

MARY HIGGINS CLARK

GIRDĖTA
MELODIJA

Alma littera

PROLOGAS

Mano tėvas darbavosi Karingtonų dvare sodininku ir aplinkos tvarkytoju. Tasai penkiasdešimties akrų lopinys buvo bene paskutinė tokio dydžio nuosavybė Englvude, Naujajame Džersyje, prašmatnioje gyvenvietėje trys mylios į vakarus nuo Manhatano, jei važiuosi Džordžo Vašingtono tiltu.

Prieš dvidešimt dvejus metus, kai tebuvo vos šešerių, vieną rugpjūčio šeštadienio popietę, nors ir laisvadienį, tėvas sumanė užsukti į dvarą patikrinti, kaip veikia neseniai jo sumeistrautas lauko apšvietimas. Karingtonai tą vakarą rengė iškilmingą pobūvį dviem šimtams svečių. Jau spėjęs išipykti darbdaviams dėl polinkio kiek dažniau, nei derėtų, išlenkti taurelę, tėtukas puikiai žinojo: jeigu apšvietimas dvaro parke neveiks, kaip pridera, jam gali tekti atsisveikinti su darbu.

Mudu gyvenom vienu du, palikti manęs nebuvo su kuo, taigi tėtis pasiėmė mane drauge. Pasodinęs parke ant suoliuko šalia terasos liepė sėdėti kaip prikaltai, kol sugrįšiąs.

– Kiek užtruksiu, – tarė. – Jei prireiks savo reikalu, ana ten už kampo rasi tinkliuku aptrauktas duris. Už jų išsyk pamatysi moterų tualetą darbuotojoms.

Ką gi, šios išlygos pakako per akis. Girdėjau tėtį porinant močiutei, kas ir kaip už storų akmeninių dvaro rūmų sienų, taigi mano vaizduotė net užė spalvindama ir papildydama tai, ką nutiko išgirsti: juk ši pilis statyta Velse, negana to – septyniolik-

tam šimtmetį! Joje netgi buvo slapta koplyčia, kurioje glaudėsi ir net mišias aukojo kunigas tais kruvinais laikais, kai Oliveris Kromvelis* mėgino su šaknimis išrauti katalikų tikėjimą Anglijoje. O 1848 metais pirmasis Piteris Karingtonas tą pilį išrinko ir vėl sulig akmenėliu surinko, pirma pergabėjęs į Englvudą.

Pasak tėtuko, minėtoji koplyčia buvusi įrengta pačiame antrojo aukšto gale ir turėjusi sunkėliausias medines duris.

Žūtbūt turėjau ją pamatyti.

Palūkėjusi kokias penketą minučių, kai jis išnyko tarp parko medžių, nudūmiau prie nurodytų durų. Tuoj po dešine išvydau laiptus ir tylutėliai ėmiau jais kopti. Jei ką sutiksiu, pamaniau, sakysiu ieškanti tupyklos – ir tai anaipol nebus grynas melas.

Antrajame aukšte vis labiau nerimstančia širdimi stypinau per kilimais išklotus koridorius, kol atsidūriau vietoje, kur tie koridoriai tartum labirinte šakojosi į visas puses. Kaip tik tuomet išvydau jas, tas sunkias medines duris, nė kiek nederančias prie šiuolaikiškai pertvarkytos rūmų apdailos – visai tokias, kokias nupasakojo tėvas.

Ligi tolei lydėjusios sėkmės paakinta (vis dėlto pavyko nieko nesutikti ir niekam neužkliūti!) tekina puoliau artyn ir iš visų jėgų trūktelėjau už rankenos. Siaubingai girgždėdamos durys prasivėrė tiek, kad užtektų man prasmukti.

Koplytėlėje laikas, regis, pasuko atgal. Jos būta gerokai mažesnės, nei tikėjaisi. Mat vaizduotėje piešiais šį tą panašaus į Švenčiausiosios Mergelės koplyčią Šventojo Patriko katedroje, kurion močiutė užsukdavo uždegti žvakelės mano mamos atminimui kaskart, kai tik nukakdavom, nors ir retai, apsipirkt į Niujorką. Ir kaskart neužmiršdavo smulkiai apsaityti, kokia graži ir švytinti buvusi mano mamytė, kai jiedu su tėčiu tenai tuokėsi.

* Oliveris Kromvelis (Oliver Cromwell, 1599–1658), Parlamento narys, valstybės veikėjas, garsus Anglijos pilietinių karų (1642–1649) karvedys, parlamento šalininkų sukilimo vadas, kurio dėka Anglijoje įsigalėjo parlamentinė demokratija.

Čia sienos ir grindys niūksojo akmeninės, be jokios apdailos, oras nemaloniai smelkė plaučius drėgna pagela. Suskilinėjusi, atsilupusiais dažais Mergelės Marijos statula buvo vienintelė šios patalpės puošmena, o baterijos maitinama blausi elektrinė žvakelė – vienintelis jos apšvietimas. Priešais dvi eiles medinių klauptų stovėjo nedidukas stalelis, kadaise, matyt, buvęs altoriumi.

Šitaip besidairinėdama vėl išgirdau duris girgždant ir supratau: kažį kas jas pravėrė. Na ką, šmurkštelėjau tarp klauptų, išsitiesiau kiek ilga ant grindų ir sustingau įkniaubusi veidą į delnus kaip koks strutis – kas gi daugiau man beliko?

Iš balsų supratau koplyčion įėjus vyrą ir moterį. Tarp akmeninių sienų aidu blaškėsi pakuždom tariami pikti ir užgaulūs jų žodžiai. Jiedu kniovėsi dėl pinigų. Beje, tokios kniautys mano ausiai nebuvo naujiena. Močiutė nuolat grauždavo tėvą: jei jis, girdi, nesiliausiąs lakt, vienądien mudu liksią išvis be pastogės.

Moteris reikalavo pinigų, o vyras tvirtino sumokėjęs jau daugiau nei pakankamai. Galiausiai ji tarė:

- Tai paskutinis kartas, prisiekiu.
- Girdėta dainelė, – atšovė vyras.

Tiksliai žinau, kad atmintis manęs neapgauna. Nuo tada, kai supratau, jog, skirtingai nei kiti vaikai darželyje, neturiu motinos, nuolat kaulydavau močiutę papasakoti man apie ją – viską ligi mažiausios smulkmenos. Be kita ko, močiutė dažnai kartojo mamą dar mokykloje vaidinus pagrindinį vaidmenį viename spektaklyje ir netgi dainavus „Girdėtą melodiją“*.

* Autorė turi omenyje kūrinį „I’ve Heard That Song Before“. Tai kadaise JAV labai mėgta ir garsių atlikėjų dažnai dainuota daina, sukurta 1942 metais. Žodžiai Džulio Staino (Jule Styne, 1905–1994), muzika Samuilo Kogano (Samuel Cohen, 1913–1993). Įdomu, kad abu autoriai kilę iš Ukrainos žydų. Pirmąkart daina nuskambėjo kadaise garsiam 1942 metų Holivudo filme „Žygiuoja jaunystė“ („Youth on Parade“), neva atliekama žavulės kino aktorės Martos O’Driskol (Martha O’Driscoll, 1922–1998), nors iš tikro ją įdainavo tuo metu JAV itin garsi dainininkė Margareta Vaiting (Margaret Eleanor Whiting, 1924–2011). Įdomu, kad mirė ji Lilijanos Būt aktorių namuose (Lillian Booth Actors Home of The Actors Fund), kaip tik Englvude, Naujajame Džersyje, kur ir vyksta knygos veiksmas. (*Čia ir toliau pastabos Vertėjos.*)

– Ak, Ketrina, kaip gražiai ji dainavo! Koks skambus ir sodrus buvo jos balsas! Žmonės nesiliovė ploję. Ir vis šaukė: „Pakartot! Pakartot!“

Paskui močiutė būtinai paniūniuodavo tą dainą.

Po vyro pastabos nelabai supratau, apie ką jie kuždėjosi, tik moteris išeidama galiausiai tarė:

– Žiūrėk, nepamiršk.

Vyras pasiliko koplyčioje. Girdėjau jo neramų alsavimą. Paskui jis ėmė tylutėliai švilpauti mamos kadaise dainuotą dainą. Kaip dabar suprantu, tikriausiai šitaip mėgino nusiraminti. Bet po keleto posmų liovėsi ir žengė iš koplyčios.

Išbuvau ten, kaip tada atrodė, visą amžinybę, kol pagaliau ryžausi nerti lauk. Galvotrūkčiais nudundėjau laiptais žemyn, išpuoliau laukan ir, žinoma, niekuomet neprasitariau tėvui nei buvusi rūmuose, nei ką girdėjusi koplyčioje. Bet tie įspūdžiai ligi šiolei neišdilo ir aš kuo puikiausiai pamenu viską – ligi paskutinio žodelio.

Beje, nežinau, kas buvo tie žmonės. Tačiau nutiko taip, kad dabar, praėjus dvidešimt dvejiems metams, pasidarė itin svarbu kaip nors tai sužinoti. Teaišku viena: tą vakarą rūmuose nakvoti liko dalis svečių, penketas patarnautojų ir maisto tiekėjas su savo žmonėmis. Tik ar pakaks tiekos duomenų mano vyro gyvybei išgelbėti? Ir ar išvis beverta ją gelbėti?

1 SKYRIUS

Mano vaikystė prabėgo aplinkoje, pilnoje gandų ir nuogirdų apie Lindbergo vaiko pagrobimą. Kitaip tariant, gimiau ir augau Englvude, Naujajame Džersyje, kur 1932 metais buvo pagrobtas iškiliausio tų vietų piliečio, ambasadoriaus Dvaito Morou*, vaikaitis. Negana to, berniuko tėvas buvo vienas iš to meto plačiausiai pagarsėjusių didvyrių – pulkininkas Čarlzas Lindbergas**, pirmasis pasaulyje vienvarikliu lėktuviuku, pavadintu „Švento Liudviko dvasia“, perskridęs Atlanto vandenyną.

Mano močiutė, tuomet dar aštuonerių metų mergaičiukė, ligi šiolei puikiai mena rėklias anų laikų spaudos antraštes, minias laikraštinių, apgulusių Morou dvarą Nekst Dei Hilą, Bruno Hauptmano suėmimą ir galiausiai teismą.

Šiaip ar taip, ilgainiui visa tai nugrimzdo praeitin. Šiandieną Englvudo ir jo apylinkių dėmesys sutelktas į Karingtonų dvarą, didingą akmeninę jo pilį – tą, kurion vogčiomis buvau įsliūkinusi vaikystėje.

Tokios štai mintys šmėkštelėjo man galvoje, kai antrąsyk gyvenime žengiau pro Karingtonų dvaro sodybos vartus. Vaje, pa-

* Dvaitas Morou (Dwight Whitney Morrow, 1873–1931) – verslininkas, diplomatas, Naujojo Džersio valstijai atstovavęs JAV senatorius, visuomenės veikėjas.

** Čarlzas Lindbergas (Charles Augustus Lindbergh, 1902–1974) – JAV lakūnas, didvyris, visuomenės veikėjas. Buvo vedęs senatoriaus Dvaito Morou dukrą Aną.

maniau, ištisi dvidešimt dveji metai! Ir tartum išvydau aną save – smalsią nenuoramą šešiametę. Paskui prisiminiau tėvą, kurį Karingtonai atleido praėjus vos kelioms savaitėms po ano įvykio. Ir išsyk pasijutau susikausčiusi, nesmagi, savimi nepasitikinti. Saulėtas spalio rytmetis buvo spėjęs virsti darganota popiete, tad apgailestavau neapsirengusi šilčiau. Švarkelis, kurį vilkėjau, buvo ir per šviesus, ir per plonas, vis stiprėjančių vėjo gūsių kone kiau-
rai košiamas.

Tyčia palikau padėvėtą savo automobilį iščiustyto keliuko pakraštyje netoli įvažiavimo, nenorėdama, kad jį kas priekabiai apžiūrinėtų. Šimtą aštuonetą tūkstančių mylių sukursi mašinytė toli gražu nebe ta, kokia buvusi, nors iš dievų malonės vis dar neaplamdyta, nesubraižyta ir ką tik rūpestingai nuplauta.

Plaukus buvau susisukusi į kuodą, tačiau pašėlęs vėjas jį gero-
kai aptaršė, kol užlipau laiptais ir paspaudžiau skambutį. Mane įleido vyras, iš pažiūros jau įkopęs šešton dešimtin. Vilkėjo tamsią eilutę – kaip koks liokajus ar sekretorius. Bet neprisistatė. Man dar nespėjus prasižioti pareiškė, jog ponas Karingtonas laukia manęs, ir pakvietė į vidų.

Erdviame hole blausi šviesa sroveno pro pailgus spalvoto stiklo langus švino rėmais. Šalia viduramžių gobeleno, kabančio ant sienos ir vaizduojančio kautynių sceną, stovėjo šarvuoto riterio statula. Knietėjo iš arčiau patyrinėti gobeleną, tačiau klusniai nuėjau paskui savo vedlį į biblioteką.

– Atvyko panelė Lansing, pone Karingtonai. Lauksiu raštinėje.

Iš tų žodžių supratau tą vyrą esant Karingtono patikėtinį.

Vaikystėje mėgau piešti namus, kuriuose svajojau gyventi. Vieną iš kambarių įsivaizdavau tartum skaityklą, skirtą jaukioms popietėms leisti. Mano vaizduotėje jis būtinai iškildavo su židiniu, aibe lentynų su knygomis ir dailiu minkštasuoliu, kurio kamputyje regėdavau save, patogiai susirangiusią su knyga rankoje.

Visai nenoriu pasakyti, jog esu kokia menininkė ar panašiai. Anaip tol. Tie mano piešiniai būdavo negrabūs: knygų lentynos

šleivos, kilimas – spalvotom netaisyklingom dėmėm nusėtas kreivas lopas, kurį piešdama iš paskutiniųjų stengiausi atkartoti vienos senienų parduotuvės lange kadaise matytą patiesalą. Žodžiu, man sunkiai sekėsi svajas išdėstyti popieriuje, tačiau giliai širdyje tvirtai žinojau, ko norinti. O geidžiau aš kaip tik tokio kambario, kuriame dabar štai stoviu.

Piteris Karingtonas sėdėjo plačiame odiniame krėsle, kojas patogiai ištiesęs ant minkštai apmušto suoliuko. Greta ant stalo stovinčios lempos šviesa gražiai krito ant jo skaitomos knygos ir vykusiai pabrėžė dailius jo veido bruožus iš šono.

Karingtono nosį balnojo akiniai, kurie jam kilstelėjus galvą nuslydo žemyn. Vikriai juos sučiupęs padėjo ant stalo, nukėlė kojas nuo suoloelio ir atsistojo. Keletąsyk probėgšmiai mačiau jį mieste ir porąsyk – jo nuotraukas laikraščiuose. Tačiau stovėti štai taip, šalia, ir dar vienu du kambariye buvo kas kita. Visa Piterio Karingtono povyza dvelkė oriu didingumu, kuris neapmenko nė tada, kai jis nusišypsojo ir ištiesė man ranką.

– Parašėte labai įtaigų laišką, Ketrina Lansing.

– Ačiū, kad sutikote mane priimti, pone Karingtonai, – atsakiau.

Jis gan tvirtai paspaudė man ranką. Žinojau, kad tyrinėja mane, kaip kad aš tyrinėjau jį. Buvo aukštesnis, nei tikėjaisi, prakaulus ir stamantrus tartum bėgikas. Akys greičiau pilkos nei mėlynos. Jo liesą, taisyklingų bruožų veidą it šešėlis gaubė ilgi kaštoniniai plaukai, kurie jam labai tiko ir derėjo prie tamsiai rudo nertinio, pamarginto rūdžių atspalvio raštais. Atrodė lyg profesorius.

Žinojau, kad jam keturiasdešimt dveji. Vadinasi, anąkart, kai čia lankiausi, buvo dvidešimties. Kaži, ar dalyvavo aname lemtingame pobūvy? Visai tikėtina, kad taip – juk rugpjūčio pabaigoj dar nebuvo išvykęs į Prinstoną, kur tuomet mokėsi. O jei ir būtų išvykęs, puikiausiai galėjo sugrįžti savaitgaliui. Juk ligi Prinstono automobiliu vos pusantros valandos kelio.

Jis pakvietė mane sėstis į vieną iš dviejų vienodų krėslų prie židinio.

– Seniai laukiau kokios dingsties užkurti židinį, – tarė. – Ir štai – šiandienos orelis ją parūpino.

Kaip niekad aiškiai suvokiau savo žalgelsvį švarkelį nuo šiolei vilkėsianti nebent vėsią rugpjūčio pavakarę, bet tik ne rudeniui įsibėgėjus. Pajutau per pečius slystant plaukų sruogą ir pamėginau ją vėl įsukti į kuodą.

Dėl savo aistros knygoms nedvejodama pasirinkau bibliotekinišką ir prieš penketą metų baigiau mokslus magistro laipsniu. Nuo tada visą laiką dirbau Englvudo viešojoje bibliotekoje, ligi ašų pasinėrusi į bendruomenės prusinimo darbus.

O dabar štai stoviu šioje įstabioje bibliotekoje, ištiesusi išmaldai ranką, kaip pasakytų močiutė. Mat sumaniau labdaros pobūvį tiems prusinimo darbams darbeliams paremti ir norėjau, kad jis būtų ypatingas, nepaprastas. Nes kaip kitaip priversi žmones mokėti po tris šimtus dolerių už vakarėlį su gėrimais? Žūt būt reikėjo, kad jis vyktų čia, šiuose namuose. Juk visa Englvudo ir jo apylinkių tautosaka sukosi aplink šią paslapčių gaubiamą Karingtonų gūžtą. Visi žinojo keistuolį senąjį šeimnininką atsigabėnus pilį čionai net iš Velso. Buvau šventai įsitikinusi – tik svečių viltis patekti šion nepapraston senovinėn pilin galėjo padaryti mano renginį pelningą.

Šiaip nesu nei drovuolė, nei lengvai išmušama iš vėžių, tačiau sėdėdama čia viena su Karingtonu ir varstoma pilkų jo akių kurį laiką jaučiausi lyg nepatogiai, lyg kiek sutrikusi, o vienu metu netgi visai prastai – kaip apgailėtina menkysta, girtuoklio sodininko duktė.

„Nagi liaukis! – galop tariau pati sau. – Gana tų visų nesąmonių!“ Šitaip save subarusi bemat susiėmiau ir pradėjau gerai parengtą ir tiek sykių mintyse kartotą prakalbą.

– Pone Karingtonai, kaip jau rašiau laiške, yra labai daug priešasčių, dėl kurių pageidautina kaip nors paskatinti žmones aukoti pinigų. Vienas juk nevalioji visų sumanymų paremti ir visų darbų aprėpti. Kita vertus, mūsų laikais, deja, net ir labai pasiturintys

toli gražu nelinkę pernelyg išlaidauti. Tad labai svarbu rasti būdą, kaip juos paakinti, kad kiek plačiau atvertų pinigines.

Po šios įžangos pradėjau dėstyti ilgą ir nuobodų savo prašymą leisti surengti vakarėlį šiuose didinguose namuose. Stebėjau, kaip keičiasi Karingtono veido išraiška, ir jau mačiau jį rengiantis sudėti lūpas žodžiui „ne“. Tačiau Karingtonas nebuvo tiesmukas ir kalbėjo labai aptakiai.

- Panele Lansing, – tarė maloniai.
- Vadinkite mane Kei.
- Maniau, jūsų vardas Ketrina.
- Tik gimimo liudijime ir mano močiutės lūpose.

Jis nusijuokė:

- Supratau.

O paskui pradėjo pamažu dėstyti nepriekaištingai mandagų atsisakymą:

- Kei, aš ir pats mielai išrašyčiau jums čekį...

Tučiuojau jį nutraukiau:

– Nė kiek tuo neabejoju. Bet, kaip minėjau laiške, kreipiuosi į jus anaip tol ne vien dėl pinigų. Mums reikalingi savanoriai mokyti skaityti nemokančius. Geriausias būdas juos privilioti – padaryti taip, kad jie patys norėtų ateiti, kad patys rašytųsi į sąrašus. Be to, pažįstu vieną puikų tiekėją, kuris gerokai nuleistų kainą, jei pobūvis vyktų būtent čia. Beje, pats renginys užtruktų vos porą valandų, o tiek gero būtų padaryta... Ir tokiai daugybei žmonių...

– Man reikia pagalvoti, – stodamasis pratarė Karingtonas, tuo parodydamas, kad pašnekesys baigtas. Sumečiau, kad reikalai nekokie ir kad nieko neprarasiau pridūrusi:

– Pone Karingtonai, nuodugnai domėjausi jūsų šeima. Nuo amžių ji buvo viena iš dosniausių Bergeno grafystėje. Jūsų tėvas, senelis ir prosenis visad remdavo bendruomenę ir noriai aukėjo jos gerovei. Pagelbėjęs mums galėtumėte be ypatingų pastangų padaryti tiek daug gero...

Neturėjau jokio pagrindo ko nors tikėtis iš šio žmogaus, bet kažkodėl pasijutau siaubingai nusivylusi. Jis neatsakė nieko, tad

nelaukdama, kol jis pats ar jo patikėtinis parodys duris, pakilau ir pasukau išeiti. Trumpam stabtelėjusi dirstelėjau į namo galą, prisiminusi tarnų laiptus, kuriais vogčiomis stybrinau prieš daugelį metų. Buvau tikra, kad šis, antrasis, mano apsilankymas sykiu ir paskutinis.

Už poros dienų pamačiau Piterio Karingtono nuotrauką paskalų savaitraščio „Celeb“ viršelyje, darytą prieš dvidešimt dvejus metus. Joje Piteris stovėjo prie policijos nuovados, kurioje buvo tardomas, kai dingo be žinios aštuoniolikmetė Suzana Altorp, šokusi Karingtonų anuomet surengtame pobūvyje. Rėkli antraštė bylojo: AR SUZANA ALTORP DAR GYVA? O po Piterio nuotrauka – užrašas: „Pramonės magnatas ligi šiolei tebeįtariamamas dėl abiturientės Suzanos Altorp dingimo. Šią savaitę jai būtų suėję keturiasdešimt.“

Savaitraštis perspausdino anų dienų straipsnius ir aprašė Suzanos paieškas su visomis smulkmenomis, o kad jos tėvo būta ambasadoriaus, tai galiausiai palygino tyrimą su Lindbergo sūnaus pagrobimo byla.

Be kita ko, straipsnis trumpai paminėjo ir tai, kokiomis keistomis aplinkybėmis prieš ketverius metus žuvo nėščia Piterio Karingtono žmona Greisė. Esą Greisė Karington, visų pripažinta girtuoklė, surengusi gimtadienio puotą Piterio Karingtono įbroliui Ričardui Volkeriui. Pats Karingtonas, parsiradęs namo po dvidešimt trijų valandų skrydžio iš Australijos ir pamatęs, kokios jo pačiutė apgailėtinos būklės, čiupęs jai iš rankų stiklinę su gėrimu, šliūkštelėjęs jį ant kilimo ir piktai iškošęs: „Bent jau pagailėtumei kūdikio, kurį nešioji!“ Paskui pasiskundęs nuovargiu ir nuėjęs miegoti. O ryte namų tvarkytojas aptikęs Greisę Karington baseino dugne – vis ta pačia atlasine suknia, kuria ji vilkėjusi iš vakaro. Skrodimo duomenimis, jos buvo išgerta triskart daugiau, nei leidžia įstatymai. „Karingtonas tvirtino tučtuojau nuėjęs miegoti ir pūtęs į akį ligi pat skambučio policijon 911, – samprotavo

straipsnio autorius. – GAL TAIP, O GAL IR NE. Skelbiame apklausą. Apsilankykite mūsų internetiniame puslapyje ir parašykite, ką apie tai manote.“

Po savaitės man į biblioteką paskambino Vincentas Sleiteris ir priminė, jog buvome susitikę pas Piterį Karingtoną.

– Ponas Karingtonas nusprendė leisti surengti labdaros vakarą savo namuose. Renginio smulkmenas galite aptarti su manimi.